

S. DOMIĆ, *Predvečerje*. Zagreb, Moderna galerija

BIBL.: *Srednjovječna freska u Donjem Humcu na Braču*, Prilozi—Dalmacija, 1956; *Bokanićev ninski oltar*, ibid.; *Freske Dujma Vuškovića u Splitu*, ibid., 1959; *Reljef Nikole Firentinca u Hvaru*, ibid., 1960, 12; *Spomenici otoka Brača, Srednji vijek*, Brački zbornik, 1960, 4; *Gospa Blaža Jurjeva u Šibeniku*, Prilozi—Dalmacija, 1972; *Slike Vittorea Crivellija u Dalmaciji*, ibid., 1975; *Triptih radionice Jurja Dalmatinca u Gornjem Humcu na Braču*, ibid., 1980 (Fiskovićev zbornik, I); *Kršni zdenac ranokršćanske crkve u Lovrečini na Braču*, ibid., 1983; *Benetovićeve slike u Komiži*, ibid., 1988; *Ostavština hvarskog Tome Tomasinića iz 1461. godine*, ibid., 1992 (Prijatelj zbornik, I).

LIT.: Biografija s bibliografijom, Prilozi—Dalmacija, 1986—87.

I. Pet.

DOMINIK, kustodija u Raklju

DOMIĆ, Svetozar, slikar (Split, 2. VIII. 1918). Studirao je povijest umjetnosti 1937—40, diplomirao na Akademiji u Zagrebu 1949. Specijalni tečaj završio je kod M. Tartaglie 1951. Usavršavao se u Italiji. Bio je lik. pedagog u Skoplju 1953—60, potom tehnički urednik u izdavačkim poduzećima u Zagrebu. Sudjelovao je na izložbi »Najmlađih« u Splitu 1937. Slika gradski i primorski krajolik, sažima oblike i naglašava koloristički izraz (*Predvečerje*, 1971; *Ivan dolac*, 1973; *Motiv iz Orebića*, 1975). U novijim djelima bojom sugerira svjetlost, materija je gusta i zasićena (*Grad i nebo*, 1977). Samostalno je izlagao u Zagrebu (1978) a s B. Avramovom u Splitu (1962, 1966, 1978), Zagrebu (1964, 1972, 1980), Zadru (1966), Rijeci (1967), Vukovaru (1978) i Vinkovcima (1979). Bavi se grafičkim oblikovanjem.

LIT.: *V. Rismondo*, Slike Svetozara Domića, Mogućnosti, 1963, 2. — *G. Gamulin*, Obostrani dug, ŽU, 1974, 21. — *G. Quien*, Svetozar Domić, ČIP, 1978, 304—305. — *J. Depolo*, Borka Avramova, Svetozar Domić (katalog), Zagreb 1980. — *G. Gamulin*, Hrvatsko slikarstvo XX. stoljeća, II, Zagreb 1988, str. 261—266. T. Ln.

DOMIJAN, Miljenko, konzervator i povjesničar umjetnosti (Rab, 24. III. 1946). Diplomirao 1972. u Zadru. Specijalizirao 1975. zaštitu graditeljskoga naslijeđa u Rimu (ICCROM). Od 1972. djeluje u Zavodu za zaštitu spomenika kulture u Zadru, ravnatelj od 1977. Vodio istraživanja i zahvate obnove graditeljskoga naslijeđa (episkopalni kompleks, franjevački samostan, crkve Sv. Šime, Sv. Lovre, Sv. Krševana i Gospe od Zdravlja u Zadru, franjevački samostani u Karinu i Kraju na Pašmanu, manastir Krupa), te pokretnoga spomeničkoga inventara (riznice Župne crkve u Ninu, samostana Sv. Frane i Sv. Mihovila u Zadru, škrinja Sv. Šimuna). Djeluje i na Rabu na obnovi niza spomenika.

BIBL.: *Riznica Župne crkve u Ninu*, Zadar 1983; *Crkva Sv. Andrije u Vrgadi*, SHP, 1983, 17; *Sjaj zadrarskih riznica* (s I. Petricolijem i P. Vežićem), Zagreb 1990. E. Hi.

DOMINIK, tal. slikar (XIV. st.). Rodom iz Napulja; radio u Dubrovniku oko 1392. u radionici štitara F. Nanija iz Bologne, oslikavajući škrinje i štitove. God. 1393. pobjegao je iz radionice, i otada mu se gubi svaki trag.

DOMINIK, kipar (prva pol. XV. st.). God. 1425. izradio je i potpisao kamenu gotičku kustodiju u Raklju. Njegovu se krugu pripisuju i kustodije u Mutvoranu (1439), Vodnjanu (1451), reljef Bl. Dj. Marije zaštitnice na crkvi Sv. Marije u Puli te reljefna grupa triju *Vrlina* sa srušenoga pročelja Općinske palače u Puli (sada na pročelju jedne kuće). Ta djela pokazuju osobine provincijalizirane venec. skulpture s poč. XV. st. Neki autori (Caprin, Semi, Karaman) poistovjećuju D. s kiparom Dominikom iz Kopra te mu pripisuju donji dio pročelja katedrale u Kopru.

LIT.: *G. Caprin*, Istria nobilissima, II, Trieste 1907. — *Lj. Karaman*, O srednjovjekovnoj umjetnosti Istre, HZ, 1949, 1—4, str. 122. — *F. Semi*, Capris, Iustinopolis, Capodistria, Trieste 1975. — *I. Matejčić*, Gruppo scultoreo gotico a Pola, Atti, Centro di ricerche storiche (Rovinj), 1976, 6. Iv. Mat.

DOMINIKANCI, red u Katoličkoj crkvi, što ga je 1215. osnovao španj. kanonik Domingo Guzmán (Sv. Dominik, umro 1221) radi suzbijanja gnostičko-manihejskih hereza; ubrzo su se proširili po cijeloj Europi. Samostane grade pretežno u gradovima, a preuzeli su klaustrarski tip samostana s jednobrodnom crkvom. D. dolaze u Hrvatsku nedugo poslije osnutka reda i grade niz samostana istodobno u primorskom i kontinentalnom dijelu. Isprva su svi samostani podložni Ugarskoj provinciji, a kasnije se (1380) osniva samostalna Dalmatinska provincija. — Samostan u Dubrovniku osnovan je već 1225. Građen XIV—XVI. st., predstavlja razvedenu spomeničku cjelinu u kojoj se isprepliću gotički i renesansni slog. Ima četvorokutni klaustr s arkadama (triforama) koje su klesali domaći majstori (kamenari). Crkva je trobrodna prostrana građevina s povišenim svetištem (tri apside). U crkvi i samostanu nalaze se djela istaknutih majstora P. Veneziana, L. Dobričevića, N. Božidarevića, M. Hamzića, V. Bukovca, I. Dulčića i dr. Samostanski muzej čuva umj. liturgijsko ruho i pribor te relikvijare i iluminirane kodekse. — Samostan u Splitu potječe iz 1245. Crkva Sv. Dominika izgrađena je u XVII. st., poslije je obnavljana pa je barokna koncepcija očuvana samo u glavnim crtama (trobrodni prostor). U crkvi se nalazi nekoliko baroknih oltara; od oltarnih slika ističu se *Čudo u Surianu* Palme Mladega i ranobarokna *Mistične zaruke Sv. Katarine*. U samostanu se čuva više koralna i antifonarija te nekoliko radova dominikanca Vinka Draganje. — D. u Trogir dolaze 1265. U gotičkoj crkvi Sv. Dominika nalaze se: spomenik obitelji Sobota N. Firentinca, slika *Obrezanje Kristovo* Palme Mladega, potom slika Sv. Ruzarija iz Bassanove škole i medaljon *Bl. Dj. Marije* J. Čulinovića. U samostanu se čuva šest slika na drvu (dijelovi nekadašnjeg poliptiha) Blaža

Jurjeva Trogiranina. — U Bolu na otoku Braču d. su od 1475. U nedavno otvorenom samostanskom muzeju čuva se umj. blago. Od očuvanih djela posebno je značajna *Bl. Dj. Marija s djetetom među svecima* Tintorettove škole, kretske-mlet. ikone, renesansno djelo *Glava Kristova s moćima*, *Sveta Obitelj* i *Bl. Dj. Marija s djetetom* iz XVI. i XVII. st. U Starome Gradu na Hvaru samostan je izgrađen 1481; posjeduje zbirku umj. slika i lapidarij. Samostan u Korčuli izgrađen je 1480, a samostan u Gružu 1437. U samostanu na Rijeci, koji je nekoć bio augustinski, d. dolaze tek nakon II. svj. r.; crkva iz 1315. ima danas barokni izgled; samo je kapela Presvetoga Trojstva ostala očuvana u gotičkom stilu. U Zagrebu je samostan bio osnovan već 1241, ali su d. tijekom vremena nestali iz Zagreba, a ponovo su se vratili tek 1927. Samostanska crkva (1971) izgrađena je u suvremenom stilu (arhitekt Branko Pintek). U kapelici Bl. Augustina Kažotića na Volovčici (Zagreb) nalazi se raspelo — rad F. Kršinića. Uz ove, još danas aktivne dominikanske samostane, postojali su samostani u Zadru (1228), Pagu (1250), Skradinu (1275), Hvaru (1326), Šibeniku (1346), Podgrađu (1352), Čiovu (1432), Šćedru (1525), Župi dubrovačkoj (1622), Brocama na Pelješcu (1612), Vignju (1671), Orašcu (1690), Čazmi (1241), Dubici (1235), Požegi (1303), Modrušu (1491), Bosiljevu (1531), Gorjanima, Senju, Jastrebarskom. U S Hrvatskoj samostani nestaju dolaskom Turaka, a u cijeloj Hrvatskoj naglo propadaju u doba prosvjetiteljstva (kraj XVIII. st.).

LIT.: A. Zaninović, Pogled na apostolsko-znanstveni rad dominikanaca u Hrvatskim zemljama, Bogoslovska smotra, 1917. — J. Butorac, Povijesni pregled redovništva u Hrvatskoj, Croatia Sacra, 1943. — C. Fisković i K. Prijatelj, Dominikanski samostan Dubrovnik, Zagreb 1975. — D. Vrsalović, Muzejska zbirka dominikanskog samostana u Bolu, Zagreb 1977. — F. Šanjek, Crkva i kršćanstvo u Hrvata, Zagreb 1988, str. 280. — L. Dobronić, Biskupski i kaptolski Zagreb, Zagreb 1991. A. Bad.

DOM I SVIJET, ilustrirani list zagrebačke knjižare »Kugli«. Izlazio dva puta mjesečno 1888—1923. Stariji su brojevi redovito bili ilustrirani crtežima ili fotografijama poznatih ličnosti, gradova, spomenika i modnih noviteta. Često je, uz brojne reprodukcije, donosio napise feljtonskoga karaktera o našim starim i suvremenim umjetnicima.

DOMLJAN, Žarko, povjesničar umjetnosti (Imotski, 14. IX. 1932). Diplomirao u Zagrebu 1958, doktorirao 1973 (*Arhitekt Hugo Ehrlich i arhitektura u Hrvatskoj u njegovo doba*). God. 1958—86. zaposlen u Jugoslavenskom leksikografskom zavodu, 1987—90. u Institutu za povijest umjetnosti Sveučilišta u Zagrebu, 1990—92. predsjednik Sabora Republike Hrvatske. Bavio se lik. kritikom; 1969—76. bio je gl. urednik časopisa »Život umjetnosti«. Objavljuje prikaze i znanstvene radove s područja moderne arhitekture i urbanizma u periodicima (»Telegram«, »15 dana«, »Naše teme«, »Život umjetnosti«, »Peristil«, »Sinteza«, Bulletin JAZU). Suautor je monografije *Frano Kršinić* (Zagreb 1968), autor pregleda *Arhitektura XX. stoljeća u Hrvatskoj* (u knjizi: *Arhitektura XX. vijeka*, Beograd—Zagreb 1986).

BIBL.: *Perspektive urbanizma*, Naše teme, 1964, 11; *Programske i metodološke pretpostavke u prostornoj organizaciji jadranskog područja*, ŽU, 1967, 5—6; *Poslijeratna arhitektura u Hrvatskoj*, ibid., 1969, 10; *Suvremena arhitektura i kulturno nasljeđe*, Arhitektura, 1969, 101; *Viktor Kovačić*, 15 dana, 1974, 3 i 4—5; *Počeci kritike i teorije arhitekture i urbanizma u Hrvatskoj*, Sinteza, 1977, 38—39—40; *Arhitekt Hugo Ehrlich*, Zagreb 1979; *Četiri stavka o funkcionalizmu*, Arhitektura, 1980, 172—173; *Jedan prilog biografiji V. Kovačića*, Bulletin JAZU, 1980, 1; *Gospodarsko-šumarsko učilište u Križevcima kao planirani prostor i urbanistička determinanta*, Peristil, 1988—89, 31—32; *Kompleks županijske palače u Križevcima*, Radovi IPU, 1989, 12—13; *Umjetnička topografija Križevaca — problem metodologije istraživanja*, ibid., 1991, 15; *Profana arhitektura*, u knjizi: *Križevci — grad i okolica*, Zagreb 1993.

LIT.: Ž. Čorak, Ž. Domljan, Arhitekt Hugo Ehrlich, Arhitektura, 1980, 174—175. Ž. Sa.

DONADINI, Ermenegildo Antonio, slikar i restaurator (Split, 19. VI. 1847 — Dresden, 1936). Završio gimnaziju u Splitu i akademije u Beču i Münchenu (F. Piloty). Predavao na akademijama u Beču i Dresdenu. Od 1913. živio na imanju Radebeulu u Šleskoj. U dvorcima i crkvama slikao pov. kompozicije, posebno se istaknuo kao restaurator fresaka. Pisao stručne radove.

LIT.: D. S. Karaman, Donadini Jermenegild, Narod (Split), 20. VI. 1890. — Čuveni njemački slikar, Splićanin..., Novo doba, 4. XI. 1936. D. Kt.

DONASSY, Rudolf, slikar (Kutina, 15. XII. 1919 — Zagreb, 3. IX. 1966). Učio na grafičkom odjelu Obrtno škole i Akademiji likovnih umjetnosti u Zagrebu (M. Tartaglia). Radio u Grafičkom zavodu Hrvatske i uredništvu časopisa »Pionir«. Od 1952. crtač na Medicinskom fakultetu u Zagrebu. Sa suprugom M. Donassy-Kraljević kopirao freske u Sopoćanima (1949). Sudjelovao na izložbama ULUH-a od 1950.

DOMINIKANCI, klaustar dominikanskoga samostana u Dubrovniku

DOMINIKANCI, portal crkve Sv. Dominika u Trogiru

